

Máriából Károly

Császárhű rokonság, horvát származás, egy szót sem tudott kezdetben magyarul, a forradalomból kezdetben semmit nem értett.

Mária 1848. március 13-án elindult kalapot venni, hogy abban jelenjen meg a Deutschmeister-ezred tisztikarának táncmulatságán magasrangú nagybátyja társaságában.	Lebstück Mária 1830. augusztus 15-én Zágrábban, gazdag német kereskedőcsaládba született. Tizenhárom évesen a Bécsben élő nagybácsihoz, Báró Simonich Boldizsárhoz küldték.	A forradalom kezdetén bátor döntést hozott: hosszú haját levágatta, férfiruhába bújt, majd Lebstück Károly néven jelentkezett az egyetemi légióba.
A „halálfejes” német légió, majd a jogászcsoport tagjaként részt vett és meg is sebesült a bécsi véres októberi barikádharokban a fején – miközben a nagybátyja már egy császári hadosztály parancsnokaként jeleskedett a másik oldalon.	Győrben újrászervezik a német légiót – most már a honvédsereg részeként. Mária jelentkezett, kapott egyenruhát, és ismét férfiként, Lebstück Károly néven harcolt tovább.	Mikor a Verpelétnél szerzett sérülését ellátta a törzsorvos és lehúzta az ingét, mely merő vér volt, konstataulta, hogy nővel van dolga. 1849 márciusában pedig már a sajtóban is hős leányként írnak róla.
Számos ütközetben részt vesz – pl. a branyiszkói ütközetben is. A kápolnai csatában megsebesül, s hősiesség helytállásáért hadnaggyá léptetik elő.	A hatvani ütközet után (amelyben szuronnal átszúrják a tenyerét) saját kérésére átkerül a huszárokhoz.	Buda 1849. májusi ostroma alatt szeret egymásba Jónák József tüzérőrnaggyal. Végül az elsőprő szerelem vezeti arra, hogy Mária szabadságért folyamodjon a hadminiszterhez”
„Egy egész babéruerdőnél egy rózsabimbó többet ér” – mondja, majd szerelme kérésére, Budavár elfoglalásának győzelmi ünnepén női ruhában, nőként jelenik meg - mindenki legnagyobb döbbenetére.	Mária bajba is kerül - Görgey Artúr lefogatja, mivel úgy véli, hogy dezertálni akar, hogy kémként szolgálja a császárt. Állítólag ki is akarja végeztetni. Jónák egy tisztársával Kossuthnál eléri Mária szabadon bocsátását.	Jónák Józseffel a csatatéren keltek egybe, majd nemsokára Mária várandós lett - 1849 karácsonyán fiuk született, Jónák Pál.
Császárhű rokonok közbenjárására menekül meg Mária a börtöntől, Jónák pedig a halálos ítélettől.	Buda ostrománál Mária a Ferdinánd kapunál ér föl ostromlétrán a budai várba. Az ostrom utáni tiszti mulatságon a főhadnagy Jónák kérésére immár női ruhában vesz részt, de persze fölismerik benne a Károlyt.	A szabadságharcot leverik a császári erők, Máriát fél évig az aradi börtönben tartják fogva – itt ad életet első gyermekének, Jónák Pálnak. A keresztelőn a szintén fogságba esett apa is részt vehet.
Máriát gyermekével együtt az aradi fogság után kiutasították az országból, és szülővárosába, Zágrábba száműzték. Itt egyedülálló nőként kellett élnie, gyűlölettel és megvetéssel kellett szembenéznie.	Jellasics horvát bán – aki szegről-végről rokona volt Mária anyjának – vette védelmébe.	Jónák büntetését életfogytiglanra változtatták, 1856-ban szabadult.

Egy alkalommal 23 társzekérből álló lőszerszállítmányt vitt el Szolnokról Komáromba. Közben többször el kellett menekülniük az ellenség elől. A szállítmány célba ért, és Lebstück „Károlyt” főhadnaggyá léptették elő.	Jókai Mór ekkor ismét fölfedezte magának Mária főhadnagyot, fölkereste, elmeséltette vele a történetét, és két részben megírta a Pesti Hírlap 1892. március 20-i és 22-i számában.	Jókai anyagilag is támogatta az asszonyt, aki azzal akkor már nem sokat ért. Nem tudjuk, hogy hosszú magyarországi élet során mennyire tanult meg magyarul, de az életéről mindenesetre az írónak is németül mesélt.
A bécsi forradalom leverése után menekülnie kellett. Miközben hevesen nyomoztak a felkelők után, női ruhában, ártatlan leányként besétált a rendőrségre útlevelért.	A rendőrségre délutánra rendelték vissza. A rendőrök valamilyen szláv nyelven, hogy ne értse, megbeszélték, hogy délután majd lefogják.	Miután azonban neki is egy szláv nyelv volt az anyanyelve, megértette, mi vár rá, és elrohant a postaállomásra, ahol elcsípett még egy helyet az induló postakocsin.
„Amint a bevásárlásból visszatérni igyekeztem [...] az utcák tömve voltak emberekkel, és én is belekerültem az áradatba. A drága kalap természetesen egészen tönkrement. A tolongásban megkérdeztem: Mit jelent ez a sokadalom?”	„itt kaptam azt a felvilágosítást, hogy kitört a forradalom. ... Egy ismerőshöz szaladtam, aki egy cipésmester volt ... meglepetve kérdezte: 'Az Istenért Mari kisasszony, mit csinál ön ezekben a válságos órákban itt? Nem tudja, hogy kitört a forradalom?’”	„...kevés pénzem volt, eladtam a fülbevalómat, a cipész segédétől egy kabátot és nadrágot vásároltam, a mestertől egy férficsizmát, aki ráadásul egy inget és alsónadrágot is adott. A felesége pedig lenyírta a hajamat férfimódra.”
„Azonnal elmentem az őrségre. A Kärntnerthor mellett jelentkeztem az őrparancsnoknál. Félóra múlva már el is kezdtem első őrszolgálatomat.”	„a cipész mester a nemzeti gárdának tagja volt, átadta nekem a gárda-sapkát és egy régimódi fegyvert, mint egy írásos bizonylatot, hogy mint az ő segédje, én fogom helyette az őrszolgálatot teljesíteni.	„Mi vadászok voltunk a segédcsapat és a hegy lábánál elterülő úton állottunk fel. Innen könnyen szét tudtuk az osztrák sereget szórni és futásra bírni. Hanem a hegyre fel a szigorú hidegben, a jeges talajon veszélyes volt az út, melyet még növelt a frissen esett hó.”
„Odaönt dörögtek az ágyúk és a lovasok nagy zavart okozva csapatainkban, egész sorokat terítettek le. Az elesettek rázuhantak az utánok következőkre, sokakat a leguruló sziklák zúztak agyon.”	„Ekkor Guyon tábornok oda kiáltotta: előre! dupla lénung, a hátrálóknak kartács! Guyon vezette a rohamcsapatot, mellette Erdősi Imre tábori lelkész magasra tartott feszülettel.”	„Ekkor kitérte az előszoba ajtaját és bemutatott engem az ott egybegyűlt tiszteknek mint háborús bajtársukat. Büszkének lehetnek — mondta —, hogy ilyen bátor földijük van.”
„a verpeléti ütközet után, mikor mindenki csak a maga megmentésével foglalkozott, ő – egyedül – 86 sebesültet mentett meg és szállított Tiszafüredre” - (rábízta 86 sebesültet, hogy vezesse őket Tiszafüredre).	„Szeged és Dorozsma felé menekültünk. Dorozsmán a tábori lelkész Jónákkal megesketett. Az esküvő után mindjárt magamra öltöttem egyenruhám. A nászslakoma Dorozsmán volt.”	„Másnap mindenhol német, horvát és olasz falragaszok jelentek meg, melyeken szigorúan tiltva volt a hazáért felkelőket, legyen az férfi vagy nő, sértegetni... Ezen tilalom következtében azontúl mindenkitől és mindenkor nyugalmam volt.”
„Itt hirtelen rajtunk ütött az ellenség, úgyhogy az ablakon kellett menekülnünk. Mégis magammal vittem szalvétába kötve egy egész túrósrétest és a ló nyergéhez kötöttem.”	„Édesanyám elment Jellasics bánhoz és mindezt elpanaszolta. A bán azt mondta: jöjjön anyám másnap velem együtt oda. Nagyon barátságosan fogadott. Azt mondta anyámnak: büszke lehet a lányára.”	'Fanni! büszke lehetsz a lányodra... ' – mondta Jelasics. A bán távoli rokonunk volt s így tegező viszonyban mondta:
A fogadtatásról ezt mondta tollba: „Édesanyám és testvéreim nagy örömmel fogadtak. [...] A lakosságtól is igen sokat kellett szenvednem. Az utcán kövekkel és sárral hajigáltak meg és vízzel öntöttek le.	„És akkor elmondtam neki abbéli erős elhatározásomat, hogy csatlakozom a forradalomhoz és részt akarok abban venni.”	

halálfejes légio	dezertálni	bán
huszár	barikád	ostromlétra
tüzér	honvédsereg	lénung, kartács

http://www.e-kompetencia.si/egradiva/mad_zgo/18/trkp1.html

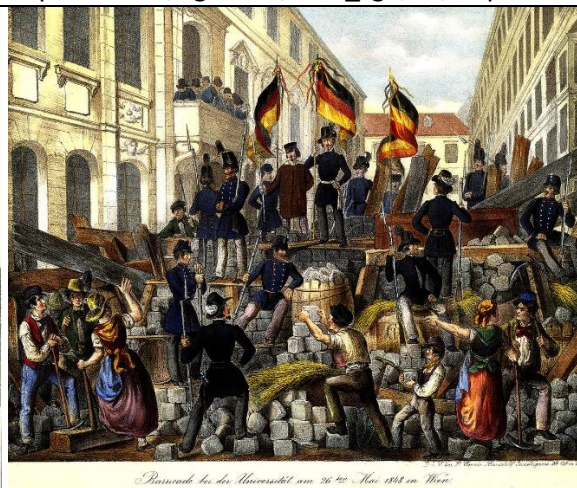
http://www.e-kompetencia.si/egradiva/mad_zgo/18/trkp4.html

Lebstück Mária

Guyon Richárd

Bécsi barikád

Felhasznált irodalom: Jókai Mór: A női honvédhadnagy

Az Ipolyság környéke „nyüzsgött az osztrákoktól. Amikor a parasztok ezt észrevették, hátam mögött kifogták a lovakat és mindent visszahagyva, elmenekültek. Én ugyanis egy öreg tűzmesterrel az első kocsin ültem. Gyalogsági fedezetem, mely mindenféle fegyvernemből verődött össze, legnagyobb részt szintén megszökött. Nem maradt más tennivalóm, minthogy kifogjam kocsimból az egyik lovat, ráüljek a hátára és Ipolyságra lovagoljak, lovakat rekvirálni. Erre az időre őrségül néhány hű emberrel az öreg tűzmestert hagytam hátra. Az volt a szándékom, hogy ha nem kapok lovakat, akkor az egész szállítmányt magammal és a legénységgel együtt a levegőbe röptem, hogy az ellenség kezébe ne kerüljön. A hegységben egy paraszttal találkoztam, aki németül is értett. Tudakozódtam nála, hogy vannak-e a faluban lovak. Mikor megértette, hogy miről van szó, elmondotta, hogy a bíró császárpárti és semmit sem akar tenni a magyarokért. Ló, mondotta, van elég a faluban, de a bíró tagadni fogja, csak lépjek fel vele szemben erélyesen. Bementünk vele a községházára, ahol az esküdtek éppen ülést tartottak. Beléptem közéjük és kereken 23 kocsi elé lovakat kértem. Azt mondotta, hogy az egész faluban egyetlen lovat se lehet kapni. A paraszt, akivel beszéltem, szintén odajött, a bíró háta mögé állt és onnan integetett nekem, hogy csak kérjek. Mondtam aztán a bírónak, ha negyedórán

belül nem kapok 25 kocsinak előfogatot, úgy Ipolyságot mindenestől a levegőbe röpítem, egyben mellének szegeztem pisztolyomat és kiáltottam:

Schwarzelb Canaille! Halálfia vagy rögtön, ha félre akarsz vezetni. Erre ő nagyon megijedt és százados úrnak szólított és 15 perc alatt elég fogat állott rendelkezésemre.